

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

is a rare situation, because most often in the case of installment sales, a loan agreement is concluded with a bank. As a result, consumer agreements include, among others, loans, bank loans, as well as more complex constructions, such as agreements on deferred payment, credit agreements in favor of a third party, agreements on revolving credit.

Among other things, the Polish law contains the definition of credit intermediaries, that is, such firms that prepare, offer or conclude agreements for the benefit of the creditor. These can be different types of firms that are intermediaries, offering help in selecting a loan offer. For this work, they receive commissions or other remuneration, which the borrower may not even know about, because most often these funds are paid through the bank [2]. Instead, Ukrainian legislation defines not only credit intermediaries, but also credit agents and brokers.

Consumer credit agreements in Poland include agreements whose value does not exceed PLN 255,550.00 or their equivalent in foreign currency; Ukrainian legislation does not contain such a limit.

Thus, we can come to the conclusion that the parties to the consumer credit agreement under the laws of Poland and Ukraine are quite similar, but contain their own peculiarities.

References:

1. Про споживче кредитування : Закон України від 15.10.2016 року – Електронний ресурс: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54521
2. Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20111260715>

Key words: credit, consumer credit, parties to the credit agreement, contract, types of credit agreements.

Ключові слова: кредит, споживчий кредит, сторони кредитного договору, договір, види кредитних договорів.

ГЛИНЯНА КАТЕРИНА МИХАЙЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Нагальною потребою сучасного українського суспільства є системна охорони родинних цінностей та сім'ї як найважливіших людських надбань та як соціального інституту.

Проблема забезпечення прав дитини – одна з наболілих проблем людства. Діти внаслідок вікових особливостей розвитку становлять групу осіб, що характеризується наївністю, довірливістю, залежністю від інших осіб, піддатливістю до різних маніпуляцій та зловживань із боку дорослих. Вони є однією з найменш захищених верств населення.

Неналежна увага до процесу розвитку дитини, до реалізації її прав та свобод веде до викривленого сприйняття нею навколишнього світу, підміни ідеалів, що може відобразитись у поширенні дитячої злочинності, безпритульності, криміналізації суспільства. Але самими жорсткими злочинами проти людства, є ведення воєнних дій та масові вбивства дітей та їх батьків.

Російська війна проти України триває вже більше восьми років. За даними Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні, станом на початок 2021 року, з початку збройного конфлікту на Донбасі загинуло 152 дитини та 146 було поранено. Лише з 2017 року, близько 70 тисяч дітей отримали статус таких, що постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, 90 з них мають такий статус через тілесні травми [1].

Сьогодні, з початку повномасштабної війни РФ в Україні, тобто з 24 лютого 2022 року, російськими окупантами порушено базове право дитини на життя і здоров'я.

Отже, відстежується порушення прав дітей під час війни, що вимагає правового регулювання та захисту з боку як національних, так і міжнародних інституцій. Слід звернути увагу на захист дітей в умовах збройного конфлікту у міжнародному праві. В останні десятиліття захист і добробут дітей під час конфлікту став важливою частиною порядку денного міжнародної спільноти. Таким чином було розроблено низку норм і стандартів, що утворюють нормативно-правову базу для захисту дітей в умовах збройного конфлікту.

Своєю чергою під захистом прав дитини можна розуміти комплексну систему заходів, що застосовуються для забезпечення вільної та належної реалізації її суб'єктивних прав, що включає судовий захист, законодавчі, економічні, організаційно-технічні та інші засоби та заходи, а також самозахист цивільних прав. В умовах збройного конфлікту права та свободи дитини зазнають численних порушень, що мають особливі суспільно небезпечні наслідки.

Проблема захисту прав неповнолітніх потребує вирішення на рівні як міжнародного права, так і національного.

Світова спільнота підтвердила бажання захистити права неповнолітніх. Результатом цього стали такі документи, як: Конвенція ООН про права дитини (1989) [2]; Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах (2000, ратифікований Україною у 2004 році) [3]; Женевські конвенції про захист жертв війни (1949); Додаткові протоколи до Женевських конвенцій (1977) [4]; Конвенція міжнародної організації праці №182 про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці (1999) [5]; Римський статут Міжнародного кримінального суду (2002) та низка Резолюцій Ради Безпеки ООН, прийнятих між 1999 і 2009 роками [6].

20 листопада 1989 року Генеральна Асамблея ООН прийняла та відкрила для підписання Конвенцію про права дитини (резолюція А/44/736), яка 27 лютого 1991 року була ратифікована нашою державою.

Цей найбільш послідовний та вичерпний документ про права дитини не тільки визначає політичні, економічні, соціальні, культурні

права дітей до 18 років, але й проголошує право дитини на її захист та обов'язковість створення для цього необхідних умов.

Ратифікувавши Конвенцію, держави (в тому числі й Україна) взяли на себе обов'язок захищати дітей від дискримінації, сексуальної, комерційної експлуатації, насильства й особливо піклуватися про дітей сиріт та біженців.

Україна сьогодні, як країна, яка ратифікувала Конвенцію ООН про права дитини та має відповідні закони, на контрольованих територіях намагається дотримуватися цих норм, захищати права дітей, створювати належні умови, воз'єднувати сім'ї.

Проте з багатьох причин, оскільки йде війна, зробити це неможливо. Навіть якщо говорити про право на освіту, ми бачимо, що багато дітей позбавлені цього.

Наразі в Україні збираються докази. Йде робота зі свідками та постраждалими, які надають свідчення. Сьогодні наші правоохоронні органи працюють з допомогою міжнародних організацій, намагаються фіксувати всі правопорушення та викривати злочинців.

Одночасно, Рада ЄС ухвалила стратегію Євросоюзу стосовно посилення захисту прав дітей у кризових чи надзвичайних ситуаціях, зокрема, під час збройних конфліктів. Висновки було розглянуто через систематичні і грубі порушення прав дитини з боку російських окупантів в Україні.

У відповідному документі на сайті Євросоюзу йдеться про те, що під час збройних конфліктів діти є однією з найменш захищених категорій населення.

Рада вказує на необхідність захисту дітей, які зіткнулися зі збройними конфліктами та їх наслідками, зокрема, захисту їх від вербування з боку збройних сил, від торгівлі людьми, незаконного усиновлення, сексуальної експлуатації та розлучення з сім'ями.

Рада ЄС закликає держави-члени союзу покращити захист дітей у надзвичайних ситуаціях, посилити боротьбу з торгівлею дітьми, визначити стратегії виявлення жертв торгівлі людьми та підвищити поінформованість серед дітей та їхніх сімей щодо ризику експлуатації.

Окремо представники Ради ЄС зробили акцент на тому, що надзвичайні ситуації можуть використовуватися корисливим чином з погляду опіки над дітьми. Зокрема, там наголосили, що під час військових конфліктів не повинно відбуватися жодних усиновлень.

Дотримання норм міжнародного права та удосконалення національного законодавства у сфері захисту прав дітей у збройних конфліктах є, зокрема, запорукою та важливою передумовою інтеграції до європейської спільноти та дотримання загальнолюдських цінностей.

Наприклад, у законодавчій сфері слід посилити відповідальність за військові злочини проти дітей; визначити Факультативний протокол нормою прямої дії в межах національної системи з метою його повної імплементації в законодавство України; передбачити в Кримінальному кодексі чітку заборону вербування та залучення дітей до військових конфліктів; спрямувати всі сили на врегулювання постконфліктної ситуації.

Список використаних джерел:

1. Звіт за результатами дослідження «Сприяння дотриманню прав дітей, що постраждали від збройного конфлікту та забезпечення державних гарантій їх захисту» станом на 24 січня 2021 року. URL: <https://sich-pravo.org/zvit-za-rezultatamy-doslidzhennya-spryyannya-dotrymannyu-prav-ditej-shho-postrazhdaly-vid-zbrojnogo-konfliktu-ta-zabezpechennya-derzhavnyh-garantij-yih-zahystu/>
2. Конвенція про права дитини 1989 [Архівовано 22 травня 2017 у Wayback Machine] / Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. – Т. 3 : К – М. – 792 с.
3. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі у збройних конфліктах від 1 січня 2000 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_795
4. Додаткові протоколи 1977 до Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 [Архівовано 5 червня 2017 у Wayback Machine] / Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. – Т. 2 : Д – Й. – 744 с.
5. Конвенція міжнародної організації праці № 182 про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_166
6. Римський статут Міжнародного кримінального суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588

Ключові слова: захист прав дітей, російська війна проти України, військові злочини, міжнародне право, рада ЄС, захист дітей в умовах збройного конфлікту, інтеграція до європейської спільноти.

Key words: protection of children's rights, Russian war against Ukraine, war crimes, international law, Council of the EU, protection of children in armed conflict, integration into the European community.

GONCHARENKO VLADA

*National University "Odesa Law Academy",
Associate Professor of the Department of Civil Law, Ph.D.*

TERMINATION OF THE OBLIGATIONS DUE TO IMPOSSIBILITY OF ITS PERFORMANCE: FORCE MAJEURE CLAUSE V. HARDSHIP CLAUSE (CLAUSULA REBUS SIC STANTIBUS)

The stability of contractual legal relations and strict application of the principle of *pacta sunt servanda* are necessary conditions for the development of a sustainable legal system. An essential change in circumstances that the parties relied on when concluding a contract assumes particular risk significance during the contract's performance, which can lead to an imbalance of the parties' obligations under the contract.

In the war conditions in Ukraine, applying the mechanism of termination or change of contracts due to a significant change in circumstances becomes

Чанишева Аліна Рашидівна	
До питання про правову природу кредиторських обов'язків	504
Nekit Kateryna	
The concept of digital assets in a broad and narrow sense	506
Калітенко Оксана Михайлівна	
Проблемні питання гіг-контрактів у сучасних умовах	508
Бабич Ірина Григорівна	
Принцип справедливості і категорія «справедливість» у римському приватному праві	510
Bernaz-Lukavetska Olena	
On the question of defining the parties to an agreement on the grant of a consumer loan in Ukraine and Poland	513
Глиняна Катерина Михайлівна	
Забезпечення прав дітей в умовах воєнного стану	515
Goncharenko Vlada	
Termination of the obligations due to impossibility of its performance: force majeure clause v. hardship clause (clausula rebus sic stantibus)	518
Кривенко Юлія Василівна	
Право на свободу совісті та віросповідання військовослужбовців	520
Матійко Микола Володимирович	
Окремі аспекти соціальних функцій цивільного права	522
Мінченко Дар'я Анатоліївна	
До питання про відшкодування шкоди в умовах перехідного правосуддя	525
Омельчук Олександр Сергійович	
До питання визначення правового статусу агрегаторів послуг	529
Орзів Юрій Геннадійович	
Право на заповіт. Порівняльний аналіз законодавства Швеції та України	531
Токарева Віра Олександрівна	
До питання прийняття юридично значущих рішень із застосування алгоритмів	534
Павлова Вікторія Георгіївна	
Різновиди непоіменованих договорів у сфері надання медичних послуг	537
Фасій Богдан Володимирович	
Верховенство права і судовий розсуд; до проблеми співвідношення	540
Данильченко Олена Валентинівна	
Оновлення цивільного законодавства: питання законодавчого закріплення об'єкту цивільних прав	544